



CRNOGORSKA AKADEMIJA NAUK I
UMJETNOSTI



AKADEMIA E SHKENCAVE E SHQIPËRISË

Prot. ~~02-278~~ nr.
Date 12.10.2023

Nr. ~~---~~ 739/ prot.
Datë 12.10.2023

Marrëveshje
Për bashkëpunimin shkencor
ndërmjet Akademisë Malazeze të Shkencave e Arteve
dhe Akademisë së Shkencave të Shqipërisë

Preambul

Akademia Malazeze e Shkencave dhe e Arteve (më tej: MASA) dhe Akademia e Shkencave e Shqipërisë (më tej: ASHSH), të cilat në vijim do të quhen *Palë*,

- Duke i dhënë rëndësi bashkëpunimit shkencor ndërkombëtar;
- Duke u nisur nga interesi i zhvillimit të shkencës dhe artit për të dy shtetet;
- Duke u udhëhequr nga parimet e barazisë, respektit të ndërsjellë dhe dobisë së dyanshme;
- Me qëllim që të zhvillojnë lidhjet tradicionale të shkencëtarëve malazezë dhe shqiptarë;
- Bazuar në marrëveshjen e mëparshme të vitit 2003;

Nënskruajnë këtë marrëveshje:

Neni 1
Qëllimi

Palët pajtohen për bashkëpunim shkencor të ndërsjellë, me qëllim që:

- 1.1. Të ndihmojnë njëra-tjetrën për organizimin e kërkimeve të përbashkëta sipas tematikës përkatëse në fushën e shkencave natyrore, teknike dhe të atyre shoqërore me interes të ndërsjellë;
- 1.2. Të kontribuojnë në vendosjen e kontakteve të drejtpërdrejta midis institucioneve e bashkësive shkencore dhe kërkuesve të dy *Palëve*;
- 1.3. Të organizojnë vizita puna të ndërsjella të kërkuesve e specialistëve për të informuar për punën shkencore, për t'u njohur me kërkimet shkencore, për të shkëmbyer përvojë dhe për të marrë pjesë në veprimtaritë shkencore ndërkombëtare që mbahen në Mal të Zi dhe në Shqipëri;
- 1.4. Të organizojnë vizita pune e hulumtimi të ndërsjella të artistëve, këmbim ekspozitash të arteve e në forma të tjera të veprimtarisë artistike;
- 1.5. Të realizojnë shkëmbim të informacionit e të materialeve shkencore;
- 1.6. Të botojnë rezultate të kërkimeve të përbashkëta.

Neni 2 Zotime të *Palëve*

2.1. *Palët* nxisin zhvillimin e kontakteve të drejtpërdrejta e bashkëpunimin midis institucioneve shkencore për përpunimin, hulumtimin e zgjidhjen e problemeve me karakter themelor dhe të atyre me karakter aplikues. Format e organizimit të bashkëpunimit përcaktohen prej tyre duke respektuar karakterin specifik të veprimtarisë kërkimore.

2.2. Institucionet shkencore pjesëmarrëse pranë apo në përbërje të strukturave të *Palëve*, të përfshira prej tyre në bashkëpunim, përfundojnë kontrata specifike, në pajtim me këtë marrëveshje, në të cilat caktohen qëllimet dhe rezultatet e pritshme të hulumtimeve të përbashkëta; kushtet e domosdoshme për bashkëpunim dhe detyrimet e ndërsjella; duke përfshirë kalendarin dhe kushtet financiare për vizitat kërkimore të kërkuesve specialistëve, si dhe mënyrën e shfrytëzimit të rezultateve shkencore të arritura së bashku.

Neni 3 Drejtime kryesore të bashkëpunimit

3.1. Vizitat e ndërsjella kërkimore të kërkuesve e specialistëve sipas nenit 1 të kësaj marrëveshjeje *Palët* i realizojnë në kushte reciprociteti e barazie, brenda kufijve të kuotave vjetore të caktuara.

3.2. *Pala pritëse* e kërkuesve e specialistëve që udhëtojnë për vizita pune sipas parashikimit më sipër merr përsipër shpenzimet e qëndrimit, të shërbimeve të transportit të ardhje-përcjelljes së vizitorëve; si dhe pagesat

per diem (dietat ditore), në pajtim me rregullat e brendshme të saj.

3.3. Shpenzimet e udhëtimit (vajtje-ardhje), si dhe të sigurimit individual për shërbimet e domosdoshme shëndetësore gjatë kohës së qëndrimit në vendin pritës për kërkuesit që udhëtojnë për vizita pune përballohen nga *Pala që dërgon kërkuesit apo specialistët për vizitë pune* siç parashikohet në programin e pranuar të vizitës.

3.4. Shpenzimet për pjesëmarrjen në veprimtari shkencore të përbashkëta ndërkombëtare janë në ngarkim të *Palës dërguese*.

3.5. Mbështetur në këtë marrëveshje *Palët* mund të dërgojnë për vizita pune me shpenzimet e veta kërkues e specialistë jashtë kuotës së paracaktuar prej tyre. Në këto raste të gjitha shpenzimet janë të *Palës dërguese*.

Neni 4

Bashkëpunime të veçanta

Palët në marrëveshje dhe institucionet shkencore përkatëse të autorizuara prej tyre mund të ftojnë specialistë të njëra-tjetrës për të marrë pjesë në konferenca ndërkombëtare dhe veprimtari të tjera shkencore; për të vendosur lidhje shkencore dhe për shqyrtimin e çështjeve që lidhen me bashkëpunimin; për konsultime, ekspertiza dhe mbajtje ligjëratah. Në këto raste, të gjitha shpenzimet janë në ngarkim të *Pala pritëse*, dhe kjo përcaktohet shprehimisht në tekstin e ftesës. Në këto raste *Pala dërguese* përballon shpenzimet e udhëtimit për vajtje-ardhje.

Neni 5

Efektet financiare dhe pronësia intelektuale

Palët, sipas ligjeve në fuqi dhe me marrëveshje ndajnë realizimet teknike e përfitimin ekonomik që arrijnë si rezultat i kryerjes së punimeve kërkimore-shkencore të përbashkëta në kuadrin e kësaj marrëveshjeje, duke përfshirë të drejtat e pronës intelektuale, *know-how* dhe të drejtat e autorit.

Neni 6

Protokollet e bashkëpunimit

Për zbatimin e kësaj marrëveshjeje *Palët* nënshkruajnë protokolle bashkëpunimi për periudha të caktuara kohore, në të cilat caktohen projektet prioritare, nismat shkencore të përbashkëta dhe kushtet specifike të realizimit të tyre. Protokollet nënshkruhen me rend të alternuar, një herë në Mal të Zi dhe një herë në Tiranë.

**Neni 7
Ndryshimet**

Dispozitat e kësaj marrëveshjeje mund të ndryshohen ose të plotësohen me miratimin e dy *Palëve*. Ndryshimet e plotësimet bëhen me shkrim.

**Neni 8
Kohëzgjatja**

9.1. Kjo marrëveshje hyn në fuqi ditën e nënshkrimit nga *Palët* dhe është e vlefshme për një periudhë kohore prej pesë vjetësh. Me mbarimin e këtij afati marrëveshja mbetet e vlefshme për aq kohë sa asnjëra nga *Palët* nuk ka njoftuar me shkrim *Palën tjetër* për ndërprerjen e saj. Pas kësaj vlefshmëria e marrëveshjes zgjat edhe gjashtë muaj.

**Neni 9
Të fundme**

Marrëveshja u nënshkrua sot, më datë 12.10.2023, në dy kopje, në gjuhën shqipe e në gjuhën malazeze, me vlefshmëri të barabartë përmbajtësore.

Nënshkruar në Tiranë, më __.10.2023

Për Akademinë e Shkencave dhe
Arteve të Malit të Zi

Për Akademinë e Shkencave të
Shqipërisë

Akademik Dragan K. Vukčević,
Kryetar

Akademik Skënder Gjinushi,
Kryetar





Prot. *239/3* br.

Datum, 12. 10. 2023.



br. *239/3* prot.

Datum, 12. 10. 2023.

SPORAZUM O NAUČNOJ SARADNJI

IZMEĐU

CRNOGORSKE AKADEMIJE NAUKA I UMJETNOSTI I AKADEMIJE NAUKA ALBANIJE

Preambula

Crnogorska akademija nauka i umjetnosti (u daljem tekstu: CANU) i Akademija nauka Albanije (u daljem tekstu ANA), koje se u nastavku navode kao: strane:

- Ističući važnost međunarodne saradnje,
- Ističući interes za razvoj nauke i umjetnosti u obje zemlje,
- vođeni principima jednakosti, međusobnog poštovanja i obostrane koristi,
- radi razvijanja tradicionalnih veza crnogorskih i albanskih naučnika,
- na osnovu prethodnog sporazuma iz 2003. godine,

potpisuju ovaj sporazum, kako slijedi:

Član 1

Cilj

Akademije će se dogovoriti o međusobnoj naučnoj saradnji, kako bi:

1. 1. pomogle u organizaciji zajedničkih istraživanja shodno odgovarajućim temama u oblasti prirodnih, tehničkih i društvenih nauka od zajedničkog interesa;
1. 2. doprinijele uspostavljanju direktnih kontakata između naučnih institucija, naučnih kolektiva i naučnika obje strane;
1. 3. organizovale međusobne naučne posjete naučnika i eksperata radi informisanja o naučnom radu, upoznavanja sa naučnim istraživanjima, razmjene iskustava i učešća u međunarodnim naučnim aktivnostima, koje se održavaju u Crnoj Gori i Albaniji;
1. 4. organizovale međusobne istraživačke posjete umjetnika, razmjenu umjetničkih izložbi i druge oblike umjetničkog djelovanja;
1. 5. vršile razmjenu informacija i naučnih materijala;
1. 6. objavljivale rezultate zajedničkih istraživanja.

Član 2

Obaveze strana

2. 1. Strane će promovisati razvoj direktnih kontakata i saradnje naučnih institucija za obradu, istraživanje i rješavanje osnovnih i praktičnih problema. Organizacione oblike takve saradnje određuju partnerski instituti, poštujući prirodu istraživačkih zadataka.
2. 2. Naučne institucije koje učestvuju u saradnji će zaključiti međusobne sporazume i ugovore u kojima će biti utvrđeni ciljevi i očekivani rezultati zajedničkih istraživanja, neophodni uslovi saradnje i međusobne obaveze strana (obim i finansijski uslovi za istraživačke posjete naučnika i eksperata), kao i način zajedničkog korišćenja naučnih rezultata.

Član 3

Glavni pravci saradnje

3. 1. Međusobne istraživačke posjete naučnika i eksperata, u skladu sa **članom 1** ovog sporazuma, akademije će realizovati, po pravilu, kroz ekvivalentnu razmjenu u granicama utvrđene godišnje kvote.
3. 2. Akademija koja prima naučnike i eksperte u naučnu posjetu, na osnovu ekvivalentne razmjene, preuzima troškove smještaja, usluge prevoza za dolazak i odlazak gostiju, vrši isplatu dnevnica, čija će isplata biti u skladu sa pravilima (finansijskim uslovima) Akademije.
3. 3. Akademija (ili naučna institucija) koja šalje naučnike u studijsku posjetu plaća njihove povratne karte, kako je i predviđeno usaglašenim programom posjete, i plaća troškove individualnog osiguranja za neophodne medicinske usluge tokom boravka u zemlji domaćinu.
3. 4. Troškove učešća u međunarodnim naučnim aktivnostima snosi strana koja šalje.
3. 5. Strane imaju mogućnost, na osnovu prethodnog sporazuma, da o svom trošku šalju naučnike i eksperte u studijske posjete, mimo kvote za ekvivalentne razmjene, koje su utvrđene između akademija. U tim slučajevima sve troškove snosi strana koja šalje.

Član 4

Posebne saradnje

4. 1. Akademije i relevantne naučne institucije mogu pozvati naučnike i eksperte druge strane u posjetu, radi učešća na međunarodnim konferencijama i drugim naučnim aktivnostima, radi uspostavljanja naučnih veza i razmatranja pitanja vezanih za saradnju, kao i radi konsultacija, ekspertize i držanja predavanja. U tim slučajevima sve troškove snosi strana domaćin, što se utvrđuje i u pozivnom pismu.
4. 2. Osim ako nije drugačije navedeno u sporazumu, strana koja šalje naučnika odgovorna je za putne troškove do mjesta dolaska i povratak.

Član 5

Finansijski efekti i intelektualna svojina

Strane će, u skladu sa važećim zakonima i sporazumno, dijeliti tehnička dostignuća i ekonomsku korist, koja se postigne kao rezultat preduzimanja zajedničkih naučnoistraživačkih radova u okviru ovog sporazuma, uključujući prava intelektualne svojine, „*know-how*“ i autorska prava.

Član 6

Protokoli o saradnji

Za primjenu ovog sporazuma, akademije će potpisivati, redom, u Crnoj Gori i u Republici Albaniji, protokole o naučnoj saradnji za određeni vremenski period, u kojima će se razmatrati tema zajedničkog istraživanja i konkretni uslovi saradnje.

Član 7

Izmjene

Određbe ovog sporazuma mogu se mijenjati ili dopunjavati uz pristanak obje akademije. Sve izmjene i dopune moraju biti izvršene u pisanoj formi.

Član 8

Trajanje

Ovaj sporazum stupa na snagu danom potpisivanja strana i važi za vremenski period u trajanju od 5 godina. Po isteku ovog roka, sporazum nastavlja da važi sve dok jedna od akademija pismeno ne obavijesti drugu stranu o njegovom raskidu. Važenje Sporazuma prestaje šest mjeseci od trenutka obavještenja o raskidu.

Član 9
Završne odredbe

Sporazum je potpisan dana 12. 10. 2023. godine, u dva primjerka, na albanskom i crnogorskom jeziku, pri čemu oba teksta imaju jednaku važnost.

Potpisano u Tirani, 12. 10.2023

**Za Crnogorsku akademiju
nauka i umjetnosti**

**Predsjednik
Akademik Dragan K. Vukčević**



**Za Akademiju nauka
Albanije**

**Predsjednik
Akademik Skender Gjinuši**

